

la aŭtoro ~is ĉiujn personajn rajtojn rilale tiun lingvon Z. 2 Ne konsenti ion petitan: ne ~u ul mi antaŭ ol mi mortos Z; mi vokis k vi ~is Z; ~i al iu kredilon B; ta obeon, siajn rajtojn; ~i peton Z, al pelo B; ~i humiligi Z, fari B; ta komilalo ~is akcepti la proponon Z, ~is ta pri diskuto de la propono; la intereso de l' afero postulas tion ~on fari tuj gravan vorlaron Z (Vd SURDA). 3 (f. io) Ne kapabli, ne povi: miaj piedoj ~as plu min porti Z. For~i, ~iĝi (tr). Rezigni: ~iĝi tiun filon Z; for~i ĉiujn profitojn Z; forte mi dezirus for~i tiun tro turmentlan rolon Z; for~i la mondon k monaĝiĝi.

* **Rigardi** (x). 1 Direkti sian vidon sur: ~u bone, kio estas antaŭ vi Z; ~i iun Z, al iu Z, sur ion Z; ~i tra la fenestro Z; fikse ~ante liajn okulojn; ~i la ĉielon, la pejzaĝon; ~i al la urbo; ~i al la morto en la vizaĝon Z; ni ~is sur la maron, sur la multajn ŝipojn k transen al la sveda bordo Z; malŝate ~i iun de alte Z; (f): tra la pordo ~is internen la ŝtelpiena ĉielo B; la sunradioj neniam ~as tiun faŭkon. 2 (f. io) Troviĝi en direkto al: fenestro ~anta en la korto Z; tien et ĉiu et la du domoj ~is fenestro Z. 3 (f. iu) Informi sin, kontroli, konstati: ~u, pro kio estas la bruo Z; ~u, ĉu ĝi ne estas mia porirelo Z? unu generalo votis ~i, kiel oni nutras la soldatojn K; anstataŭ blinde babiladi, ~u (konsideru) ta fakt-ojn K. 4 (f. iu) Atribui al iu aŭ io ian econ; juĝi, taksi, ŝati, opinii: bedaŭrinde multaj ~us maljuste al li Z; ~adi esp-on nur de ĝia flanko praktika Z; ili ~is sin kiel plej kompetentajn en la afero Z; oni ~as ilin kiel homojn frenezajn Z; ~i ion kiel tre gravan (Vd ALLIGI); ili ~as la ideon de lingvo internacia kiel sensencan infanan fantazivon Z; ~u ĝiajn fruktojn kvaŝu konsekritaj Z (konsekritajn); tiuj naivaj kontraŭparoloj estis ~ataj kiel veroj ne ebligantaj ian dubon Z; eĉ malsaĝulo, se li ŝilentas, estas ~ata kiel saĝulo Z. (Kp KONSIDERI, TAKSI, PRENI. Vd OKULO). *o. Ago ~i aŭ maniero ~i: ĵeti ~on al iu Z, sur iun Z, al io Z; la vilaĝanoj akompanis nin per ŝciootemaj ~oj; nuba, riproĉa ~o; kolera ~o elfulmis et sub liaj kuntiritaj brovoj; ĉe ta ~o, kiom fari restas Z. ~aĉl. Stulte ~i: ~aĉi kiel bovido Z. ~ema Z. Scivole vidama. El~i Z (ntr). 1 ~i de el iu loko: de monta

pinto la aglo el~as por si manĝaĵojn Z. 2 Z (Ev.) Aspekti, mieni.

* **Rigida**. 1 Nefleksebla: ~a branĉo, ŝtofo, membro; ~iĝi pro frosto; ~iĝo de ta morto; ~e (likse) rigardi iun Z. Kp SENMOV, PARALIZITA, ŜTONIGITA, KATALEPSIO. 2 (f. iu) Necedema, neobeema, obstina: ~a karaktero; ~iĝi en sia decido Z; mia popolo ~iĝis en la defato de mi Z. 3 (f. io) Ne adaptiĝanta al la bezonoj k cirkonstancoj: ~a slito. Mal~a. Fleksebla, elasta.

* **Rigl**. Senmovebliĝi pordon, fenestron, klapon aŭ kovrilon per speciala ilo konsistanta el fortika metala peco ŝovebla en truon. ~ilo. Ilo por ~i. Kp SERURO, ŜLOSILO.

Rigora. Senindulge severa: ~a mastro; (f): ~a ekzameno, regulo; ekkoni la ~an realon.

rilĵeto (Ku). Speco de mango, konsistanta el hakita porkaĵo aŭ kokidaĵo, miksitita kun graso.

Rikanl (ntr). Duonridi aŭ pro stulteco aŭ pro malica moko.

rikliŝo. Orienta veturilo tirata per homa forto.

* **Rikolti** (tr). 1 Detranĉi k kolekti grenon aŭ iun veg-on: pluvo en tempo de ~o Z; forirante la soldatoj brutigis la ~on. 2 Amase kolekti iun ajn naturan produktaĵon: oni ~as la kaviaron ĉe la bordoj de la Kaspia maro. 3 (f) Ricevi iajn rezultatojn de sia ago: kion vi semas, tiun vi ~os Z (Vd FORĜI, STERNI); ~i grandan aplaudon, sukceson; mi ~is nenion, escepte sendankecon; ĉirkaŭ tiu vorto elkreskis vasta ~o da miskomprenoj. Kp RICEVI, GAJNI, AKIRI. Post~i. Kolekti la spikojn restantajn sur la tero post la ~o; = spikumi.

* **Rilati** (ntr). 1 Havi inter si ligitecon k kondukt-reciprokecon: ili ambaŭ intime (inter)~as; ek~i, ~iĝi kun iu (Kp EKKONI, AMIKIĜI). 2 Havi inter si iau ajn ligitecon aŭ interŝikon: mi ne povas kompreni kiel via konkludo ~as kun viaj premisoj. 3 Iel juĝi pri io; konsideri de ia vidpunkto: tiuj, kiuj provis ~i al nia ideo serioze k kun juĝo memstara Z; ni scias, ke vi kultimas ~i kun estimo nur al tiaj argumentoj Z. 4 Esti tiomfoje pli granda ol alia kvanto, kiom tria